

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 3644
Konu : Soru Önergesi

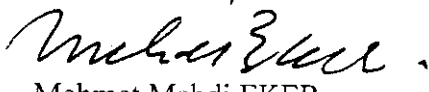
E8 Aralık 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11.11.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-28582 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Mehmet ŞANDIR'a ait 7/979, 7/984, Çanakkale Milletvekili Ali SARIBAŞ'a ait 7/980, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/981, 7/982, Antalya Milletvekili Gürkut ACAR'a ait 7/983 ve Manisa Milletvekili Özgür ÖZEL'e ait 7/985 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığınız görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

1. Görüş 7/979 (2 sayfa)
2. Görüş 7/980 (2 sayfa)
3. Görüş 7/981 (2 sayfa)
4. Görüş 7/982 (1 sayfa)
5. Görüş 7/983 (4 sayfa)
6. Görüş 7/984 (2 sayfa)
7. Görüş 7/985 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Ali SARIBAŞ
 Çanakkale Milletvekili
Esas No : 7/980

Dört mevsimi bir arada yaşayan, bereketli topraklar ve çalışkan insanlara sahip ülkemizde;

SORU 1) Dünyanın bir başka ülkesinde Ülkemizde uygulandığı gibi %10 oranında nişasta bazlı şeker kotası uygulanmakta mıdır? Uygulanıyor ise hangi ülkelerde?

SORU 2) Avrupa Birliği'ne bağlı ülkelerde bile % 2-3'ü geçmeyen kota, Ülkemizde neden %10 uygulanmaktadır?

CEVAP 1-2) Nişasta bazlı şekerler (NBŞ); mısır, buğday, patates gibi bitkilerin içerdiği nişastadan üretilen ve glukoz ve izoglukoz olarak iki temel türü bulunan şekerlerdir. Ülkemizde uygulanan NBŞ kotası, glukoz ve izoglukoz dahil tüm NBŞ türlerini kapsamakta ve ticari bazda tahsis edilmektedir. Avrupa Birliği'nde ise, NBŞ türlerinden sadece izoglukoza kuru madde bazında kota uygulanmakta, glukoz ise kota uygulamasına tabi olmaksızın serbestçe üretilip satılmaktadır. Ülkemizde ve AB'de kota uygulanan şeker türleri ve temelleri (kuru madde veya ticari) farklı bazda olduğundan oranların birbiriyle karşılaştırılması doğru bir yaklaşım olmayıp, kıyaslanabilmesi için aynı temele getirilmeleri gerekmektedir.

Avrupa Birliği'nde toplam izoglukoz kotası kuru madde bazında 690 bin ton (ticari bazda yaklaşık 920 bin ton), şeker kotası 13 milyon 337 bin ton'dur. Kuru madde bazında izoglukoz kotasının toplam şeker kotasına oranı %4,92 olup, bu oran ticari bazda yaklaşık olarak %6,5 olmaktadır. Ülkemizde ise glukoz dahil ticari bazda %10 olarak uygulanan NBŞ kotasının %50 artırılması halinde uygulanan oran ticari bazda %14,3, kuru madde bazında yaklaşık %11'e karşılık gelmektedir. Ayrıca, ülkemizde NBŞ kotası içinde yer alan, ancak AB'de serbestçe üretilip tüketilmekte olan glukoz miktarı da AB'de 4,5 milyon ton düzeyindedir.

Ülkeler bazındaki beyaz şeker ve izoglukoz kotaları, üye ülkelerin AB Komisyonunca belirlenen bir referans dönemdeki beyaz şeker ve izoglukoz üretim verileri göz önüne alınarak tahsis edilmekte olup, bu iki şeker türünün kotasının, belli bir oran esas alınmak suretiyle tahsisi söz konusu değildir.

Kotalar ülkelerin beyaz şeker ve izoglukoz üretme performansına bağlı olarak değişiklikler göstermektedir. 8 AB ülkesinde (Almanya, Belçika, İspanya, İtalya, Macaristan, Polonya, Portekiz ve Slovakya) hem beyaz şeker hem de izoglukoz üretimi bulunmakta ve her iki şeker türüne de toplam %1.92-%67.63 arasında değişen oranlarda kota uygulanmaktadır.

SORU 3) Tüm Avrupa Birliği ülkelerinde nişasta bazlı şeker üretimi 300 bin ton ve kişi başına 1,5 kg, ülkemizde ise 406 bin ton üretim ve kişi başına da 6 kg civarında, nişasta bazlı şeker düşüğü iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur?

CEVAP 3) Ülkemiz ile AB'nin kişi başına nişasta bazlı şeker tüketimlerini karşılaştırırken ülkemizdeki nişasta bazlı şeker tüketimi ile AB'nin izoglukoz ve glukoz tüketimi toplamının esas alınması gerekmektedir.

Bu çerçevede; AB'nin 4,5 milyon ton'luk glukoz üretimine 690 bin ton'luk izoglukoz miktarı eklenince AB'de yılda kişi başına tüketilen nişasta bazlı şeker miktarı kuru madde bazında 10,3 kg olmaktadır. Ülkemizde ise NBS sektöründe kota kadar üretim ve satış gerçekleşmekte olup, Bakanlar Kurulu tarafından %50 artırıldıktan sonra 366 bin ton'a çıkan 2010/11 pazarlama yılı NBS (glukoz, izoglukoz toplamı) kotası AB'de olduğu gibi kuru madde bazında yaklaşık olarak 275 bin ton'a karşılık gelmektedir. Bu veriler dikkate alınarak ülkemizdeki kişi başına NBS tüketimi kuru madde bazında hesaplandığında yaklaşık 3,7 kg olmaktadır.

SORU 4) Her yıl kotaların %50 oranında artırıldığı, bundan dolayı da üretim alanının 210 bin dekar daha azalarak, 120 bin ton şeker üretiminde azalmaya sebep olduğu, 300 bin ton besi hammaddesi olan küspenin azaldığı, kozmetik, ilaç ve alkol gibi sektörlerde kullanılan 50 bin ton melasın yok olmasına neden olduğu iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur?

SORU 5) Üretim kapasitesindeki bu düşüşün istihdam ve nakliye sektöründe de olumsuzluklara sebep olduğu, tarım istihdamında yaklaşık 20 bin tarım işçisinin işsiz kalmasına, ülke ekonomimizde de yıllık 300 milyon lira kayba sebep olduğu iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur?

CEVAP 4-5) 4634 sayılı Şeker Kanunu, ülkemiz şeker talebinin yerli üretim ile karşılanmasını ve sektörde birçok alanda birbirine rakip durumda olan ürünlerin (pancar şekeri ve nişasta bazlı şeker) dengeli ve istikrarlı olarak üretilmelerine imkan verilmesini amaçlamaktadır. Şeker Kanunu ile getirilen kota sistemi, ülkemizde NBS sektörünün sınırlandırılmasını sağlayarak pancar ve pancar şekeri üretiminin sürdürülebilirliğini güvence altına almaktadır.

Şeker Kanunu 2001 yılında yürürlüğe girmiş olup, Kanun yürürlüğe girdikten sonra ilk kota uygulaması 2002/03 pazarlama yılında yapılmıştır. Kota uygulaması öncesi 2001/02 pazarlama yılında yurt içine arz edilen NBS miktarı 461 bin ton iken, 2002/03 pazarlama yılında kota uygulaması başlamış olup, tamamlanan 9 pazarlama yılında yurt içine Bakanlar Kurulu Kararı ile artırılmış NBS kotası çerçevesinde arz edilen NBS miktarı ortalaması 353 bin ton olmuştur.

Diğer taraftan, kota uygulamasının başladığı yıldan bugüne kadar, pancar üretiminde, iklime bağlı arz sıkıntısı yaşanan dönemler hariç, azalma olmamış, aksine artış olmuştur. 2003 yılında pancar üretimi 12.758.382 ton iken 2010 yılında pancar üretimi 17.942.104 ton olarak gerçekleşmiştir.